

بنام خداوند جان و خرد

انجمن حقوق‌شناسی در طول سال‌ها فعالیت تخصصی و غیر سیاسی و فراجناحی خود، بر این پافشاری کرده است تا از ورود به موضوعات غیر تخصصی و شائبه انگیز سیاسی و جناحی اجتناب ورزد. در عین حال از ارائه‌ی نظرات تخصصی و کارشناسی در حوزه‌ی قانون‌گذاری نیز فروگذار نکرده است.

«طرح استفاده بهینه از اشیاء باستانی و گنج‌ها» که اخیراً توسط جمعی از نمایندگان محترم مجلس شورای اسلامی ارائه شده است، صرف‌نظر از ایرادات شکلی و ماهوی، از منظر مبانی نظری قانون‌گذاری نیز بحث‌انگیز است.

اگرچه بعید است طرح خام مذکور که هنوز به هیچ کمیسیونی برای بررسی تخصصی ارجاع نشده است، به سرانجام برسد و همانگونه که معاونت محترم قوانین مجلس شورای اسلامی آن را دارای ایرادات اساسی و تعارض جدی با اصول قانون اساسی و سیاست‌های کلی نظام تشخیص داده و برخی از نمایندگان ارائه‌کننده‌ی طرح نیز پس از استماع نظرات متخصصان، امضای خود را مسترد نموده‌اند، به نظر می‌رسد در صورت ارجاع و تایید احتمالی در کمیسیون‌های تخصصی مجلس شورای اسلامی نیز در صحن علنی مورد تایید قرار نگیرد و رد شود.

اما نگرش و رویکردی که این طرح یا چنین طرح‌هایی به موضوع «میراث فرهنگی و آثار باستانی» دارند، بسیار خطرناک و برخلاف منافع جمعی و ملی است.

این رویکرد نادرست که متاثر از ادارک و برداشت سطحی از آثار باستانی با مفهوم «گنج» و «دفینه» است، چنین می‌نماید که بیش از هرچیز ناشی از ناآگاهی قانون‌گذاران نسبت به جایگاه «میراث فرهنگی» و دانش همزاد آن، یعنی «باستان‌شناسی» است.

شایسته و بایسته می‌بود، اگر نمایندگان محترم مجلس شورای اسلامی، قصد استفاده بهینه از میراث فرهنگی کشور را دارند، همانطور که وزیر محترم میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی بر آن تاکید داشته، طرحی را برای توسعه‌ی موزه‌ها ارائه دهند.

یا حتی اگر مقصود از این طرح اشتغال‌زایی و ارز آوری برای کشور است، می‌بایست تمهیداتی برای تسهیل قوانین گردشگری ارائه شود و اگر مقصود حفاظت از آثار و اشیاء باستانی است، لازم بود وزارت علوم، تحقیقات و فناوری را به «تاسیس دانشکده باستان‌شناسی» ملزم سازند که متأسفانه در هیچ دانشگاهی در سراسر کشور «دانشکده‌ی باستان‌شناسی» وجود ندارد و به رغم آنکه گروه‌های باستان‌شناسی بسیاری در دانشکده‌های ادبیات دانشگاه‌ها به فعالیت می‌پردازند، جای خالی این دانشکده مستقل در استان‌هایی که مهد میراث فرهنگی ایران و دیدارگاه جهانگردان‌اند، به گونه‌ای محسوس مشاهده می‌شود.

انجمن حقوق شناسی، ضمن اعلام مخالفت قاطع خود با این طرح و هرگونه طرحی که به نحوی «کاوش‌های باستان‌شناسی» را به حفاری برای یافتن «دفینه» و «گنج» فرو می‌کاهند و به خطر می‌اندازند، آمادگی خود را برای همکاری‌های علمی و پژوهشی با جامعه فرهیخته باستان‌شناسی و نهادهای متولی در وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی و نیز کمیسیون‌های مرتبط در مجلس و مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی، پژوهشکده شورای نگهبان، پژوهشگاه میراث فرهنگی، انجمن‌های علمی و دیگر نهادهای موثر اعلام نموده و امیدوار است با همکاری میان انجمن‌ها و تشکل‌های فعال در حوزه باستان‌شناسی با جامعه‌ی حقوقی، درک و بینش عمیق‌تر و دقیق‌تری از اهمیت میراث فرهنگی بی‌نظیر کشورمان حاصل گردیده و شاهد ایفای نقش بیشتر باستان‌شناسان در حوزه ارج گذاری، فرهنگ سازی و پاسداری از میراث فرهنگی باشیم.

همه عالم تن است و ایران دل نیست گوینده زین قیاس خجل

(نظامی گنجوی)

هیات امنای و هیات مدیره انجمن حقوق شناسی

۱۴۰۱/۰۲/۲۶